

UZASADNIENIE

G. G. został oskarżony o to, że w dniu 30 marca 2016 r. ok. godz. 06:00 w Ł. na ul (...) na wysokości posesji nr (...), kierował samochodem m-ki M. (...) o nr rej. (...) na drodze publicznej, nie mając do tego wymaganych uprawnień (prawa jazdy), tj. o czyn z art. 94 § 1 k.w.

Wyrokiem zaocznym z dnia 13 czerwca 2016 roku w sprawie XVII W 1849/16 Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi uznał G. G. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 94 § 1 k.w. i na tej podstawie wymierzył mu karę 1.000 złotych grzywny. Sąd Rejonowy na podstawie art. 94 § 3 k.w. orzekł wobec obwinionego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 1 roku oraz zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 200 złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku na podstawie art. 103 § 2 k.p.w. wniosła obrońca ukaranego, zaskarżając go w całości i na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 1, 2, 3 i 4 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w. zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia:

a) art. 63 k.p.w. w zw. art. 58 k.p.w. i w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.w. poprzez jego niezastosowanie polegające na tym, że Sąd I Instancji nie rozpoznał wniosku oskarżyciela publicznego zawartego we wniosku o ukaranie z dnia 18 kwietnia 2016 roku o skazanie obwinionego za zarzucany mu czyn bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenia mu określonej kary tj. grzywny w wysokości 1000 złotych, w którym to wniosku obwiniony przyznał się do zarzucanego mu czynu, pomimo, że Sąd I Instancji dysponował treścią wniosku o ukaranie z dnia 18 kwietnia 2016 roku, a obwiniony wyraził zgodę na skazanie go bez przeprowadzenia rozprawy, nadto okoliczności popełnienia wykroczenia nie budziły wątpliwości, a cele postępowania zostałyby osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy, a także poprzez nierozpoznanie przez Sąd I Instancji wskazanego wniosku oskarżyciela publicznego do czego był obowiązany;

b) art. 60 § 1 k.p.w. w zw. z art. 58 k.p.w. i art. 63. k.p.w. poprzez jego niezastosowanie polegające na tym, że Sąd I Instancji bezpodstawnie skierował sprawę na rozprawę, wezwał obwinionego do osobistego stawiennictwa i nie rozpoznał wniosku oskarżyciela publicznego o skazanie obwinionego za zarzucany mu czyn bez przeprowadzenia rozprawy, podczas gdy zgodnie z treścią art. 60 § 1 k.p.w. Prezes Sądu obligatoryjnie kieruje sprawę na posiedzenie, jeżeli oskarżyciel publiczny wystąpił z wnioskiem o skazanie obwinionego bez przeprowadzenia rozprawy, co miało miejsce w niniejszym stanie faktycznym i zostało pominięte przez Sąd; a także poprzez przeprowadzenie rozprawy i wydanie wyroku niezgodnego z treścią wniosku o skazanie, w sytuacji, w której zgodne z prawem procedowanie wymagałoby dla dokonania przez Sad modyfikacji tego wniosku wyrażenia zgody obwinionego, co wynika z treści art. 63 § 2 k.p.w.

c) art. 71 § 4 k.p.w. i art. 74 § 2 k.p.w. w zw. z art. 60 § 1 i 2 k.p.w. poprzez ich bezpodstawne zastosowanie polegające na tym, że Sąd I Instancji przeprowadził rozprawę zaocznie i odczytał złożone uprzednio wyjaśnienia oskarżonego i na tej podstawie wydał wyrok zaoczny podczas gdy Sąd I Instancji obowiązany był rozpoznać sprawę na posiedzeniu w celu rozpoznania wniosku o skazanie obwinionego bez przeprowadzenia rozprawy, a obwiniony w złożonych wyjaśnieniach wyraził zgodę na skazanie go bez przeprowadzenia rozprawy, co winno skutkować nie tylko skierowaniem sprawy na posiedzenie, ale także wydaniem wyroku zgodnie ze złożonym wnioskiem oskarżyciela publicznego, w miejsce wydanego bezzasadnie wyroku zaocznego, gdyż niestawiennictwo prawidłowo powiadomionego obwinionego na posiedzenie w takim wypadku nie tamowałoby toku postępowania i doprowadziło do wydania wyroku zgodnie z wnioskiem;

d) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.w. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego polegającą na tym, że Sąd I Instancji w ustaleniach faktycznych pominął, że obwiniony ma na utrzymaniu małoletnie dziecko, a z zawodu

jest kierowcą, a orzeczenie względem obwinionego zakazu prowadzenia pojazdów na rok, uniemożliwi znalezienie mu pracy w zawodzie i znacznie utrudni znalezienie jakiejkolwiek pracy przez obwinionego, co przemawia za uznaniem, że Sąd zastosował środek karny niewspółmierny do popełnionego czynu przez obwinionego;

e) art. 4 § 1 k.p.w. poprzez jego niezastosowanie w zakresie, w którym Sąd I Instancji orzekł względem obwinionego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, podczas gdy obwiniony wyraził zgodę na skazanie go bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenie mu jedynie kary grzywny, uzgodnionej z oskarżycielem publicznym, a Sąd I Instancji poprzez bezpodstawne nierozpoznanie wniosku oskarżyciela publicznego i prowadzenie rozprawy w trybie zaocznym pozbawił obwinionego możliwości obrony swych praw w zakresie obrony przed orzeczeniem wobec niego środka karnego, w sytuacji w której obwiniony uzyskał informacje od funkcjonariuszy Policji, że niestawiennictwo na posiedzeniu w zakresie rozpoznania przez Sąd wniosku o skazanie go bez przeprowadzenia rozprawy nie tamuje toku postępowania, co spowodowało jego niestawiennictwo a sam obwiniony nie posiada wiedzy prawnej, która umożliwiłaby mu rozpoznanie różnicy w treści wezwania na rozprawę co do obowiązku stawiennictwa lub jego braku i konsekwencji z tego wynikających, co miało istotny wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia, gdyż Sąd zastosował wobec obwinionego środek karny bez jego wiedzy;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego:

a) art. 94 § 3 k.w. w zw. z art. 33 § 1 i 2 k.w. poprzez jego zastosowanie polegające na tym, że Sąd I Instancji orzekł względem obwinionego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, podczas gdy orzeczenie tego środka jest fakultatywne, a Sąd I Instancji w wydanym orzeczeniu w żaden sposób nie wskazał toku rozumowania, który umożliwiłby odtworzenie i wskazanie podstaw do orzeczenia tego środka, nadto Sąd I Instancji wymierzając ten środek karny nie rozważył, że dolegliwość nim spowodowana jest zbyt uciążliwa dla obwinionego nawet w kontekście dyrektywy nakazującej Sądowi wymierzenie kary biorąc pod uwagę cele kary w zakresie społecznym, zapobiegawczym i wychowawczym, co doprowadziło także do nieuzasadnionego w tym kontekście pozbawienia obwinionego możliwości zarobkowania, a nadto Sąd I Instancji orzekając wskazany środek karny nie uwzględnił właściwości, warunków osobistych i majątkowych sprawcy, jego stosunków rodzinnych oraz faktu, iż przyznał się do zarzucanego mu czynu i wyraził zgodę oraz wolę na skazanie go bez przeprowadzenia rozprawy na uzgodnioną z oskarżycielem publicznym karę, co winno wpływać na korzyść obwinionego przy orzekaniu o karze.

b) art. 33 § 3 pkt 1 i 3 k.w. w zw. z art. 94 § 3 k.w., poprzez jego niezastosowanie polegające na tym, że Sąd I Instancji nie uwzględnił przy orzekaniu środka karnego okoliczności łagodzących po stronie obwinionego, w szczególności faktu, że obwiniony ma na utrzymaniu małoletnie dziecko i posiada zaległości alimentacyjne względem niego, nadto w chwili obecnej jest bezrobotny, a z zawodu jest kierowcą, co powoduje, że orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych uniemożliwia mu podjęcie zatrudnienia, w którym osiągałby najwyższe dochody, których część przeznaczałby na usprawiedliwione potrzeby dziecka, nadto obwiniony zamieszkuje w miejscowości G., w którym to mieście obwiniony nie może znaleźć pracy, a ewentualne zatrudnienie obwiniony mógłby uzyskać jedynie w Ł.,

3. rażąco niewspółmierność kary do popełnionego wykroczenia przez obwinionego poprzez orzeczenie ponad grzywnę także środka karnego, który w istocie, pozbawia obwinionego możliwości podjęcia pracy w wykonywanym zawodzie i naraża obwinionego na konsekwencje karne związane z nie alimentacją małoletniego dziecka obwinionego, przez co orzeczony środek karny powoduje dodatkową represję dla obwinionego, która wykracza ponad dyrektywę prewencji indywidualnej względem obwinionego i jest niewspółmierna do społecznej szkodliwości popełnionego przez niego czynu.

W konkluzji skarżący na podstawie art. 437 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w. wniósł o:

1. zmianę przez zaskarżonego orzeczenia poprzez wymierzenie obwinionemu jedynie kary grzywny w wysokości 1.000 złotych, uwzględniając wniosek oskarżyciela publicznego o skazanie obwinionego przez przeprowadzania rozprawy i uznając G. G. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 94 § 1 k.w.;

2. nieobciążanie obwinionego kosztami postępowania z uwagi na trudną sytuację materialną obwinionego;
3. uchylenie pkt 2 wyroku w zakresie zastosowania względem obwinionego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 1 roku,
4. zasądzenie na rzecz obwinionego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy obwinionego zasługuje na uwzględnienie, aczkolwiek nie bezpośrednio z powodów wskazanych w apelacji.

Przede wszystkim stwierdzić należy, że w zakresie obrazy przepisów procedury sensu stricto – do czego wykazania zmierza większość zarzutów apelacji, sąd rejonowy absolutnie nie dopuścił się zarzucanych mu uchybień.

Pomimo wniosku o wymierzenia obwinionemu uzgodnionej z oskarżycielem kary stosownie do art. 58 kpow, sprawa, sprawa zarządzeniem przewodniczącego została skierowana na rozprawę a sąd rejonowy na rozprawie stosownie do dyspozycji art. 63 § 5 kpow rozpoznał ją na zasadach ogólnych. W tej sytuacji przestają mieć moc wiążącą jakiegokolwiek uzgodnienia zawarte w toku czynności wyjaśniających obwinionego oskarżycielem, co skarżącemu obrońcy jako podmiotowi fachowemu powinno być wiadomym. Obwiniony nadto został wezwany na rozprawę (nie jedynie powiadomiony o niej), zaś jego nieusprawiedliwiona nieobecność skutkowałą wydaniem wyroku zaocznego. Wskazanie powyższego jest wystarczającym do wykazania całkowitej bezzasadności zarzutów co do obrazy przepisów postępowania w powyższy sposób.

Dokonując kontroli instancyjnej w zakresie przypisanego obwinionemu sprawstwa i winy w zakresie przypisanego wykroczenie należy stwierdzić, iż sąd rejonowy w sposób kompletny zebrał materiał dowodowy, właściwie go ocenił i słusznie uznał winę obwinionego. Materiał dowodowy zebrany w sprawie jest w tym względzie jednoznaczny i nie pozostawia co do sprawstwa i winy żadnych wątpliwości. Także co do kwalifikacji prawnej przypisanego obwinionemu czynu.

Odnosząc się do kwestii związanej z orzeczeniem o karze stwierdzić należy, że sąd rejonowy bardzo lakonicznie uzasadnił jej wymiar. Aczkolwiek co do wymiaru kary zasadniczej grzywny (pomimo nieuwzględnienia wcześniejszego porozumienia) znaczenie mieć mógł także fakt, że obwiniony taką właśnie karę zaakceptował jako adekwatną do wagi popełnionego czynu. Niemniej poprzez dyrektywy jej wymiaru, zaważywszy na fakt umyślnego naruszenia zasad ruchu drogowego, poruszanie się bez uprawnień do kierowania pojazdem z pełną tego świadomością czyli szczególnie negatywne zabarwienie zamiaru, kara ta z pewnością nie może być uznana za niewspółmierną.

Inaczej natomiast przedstawia się cena zasadności kwestionowanego przez skarżącego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 1 roku. W tej części stanowisko sądu rejonowego zostało w ogóle nieumotywowane.

W ocenie sądu odwoławczego zarzut obrońcy pozostaje o tyle słuszny, że nałożenia wskazanego środka sprzeciwiają się okoliczności popełnienia czynu, ściślej jego natura i okoliczności towarzyszące zatrzymaniu.

Jak wykazało to postępowanie dowodowe podstawą wcześniejszego zatrzymania uprawnień (abstrahując od wszystkich aspektów jej zasadności) nie była związana z popełnieniem przez obwinionego wykroczenia drogowego. Utrata uprawnień nie miała zatem charakteru represyjnego w związku z niebezpieczeństwem w ruchu przez obwinionego powodowanym.

Obwinionego zatrzymano do zwykłej kontroli drogowej, która wykazała brak uprawnień do kierowania pojazdami. Nie stwierdzono, by obwiniony jakiegokolwiek inne zasady w ruchu drogowym naruszył. Wreszcie obwiniony posiada umiejętności prowadzenia pojazdów.

W tym stanie rzeczy dokonane przez obwinionego naruszenie miało charakter naruszenia przepisów stricte porządkowych, regulujących dopuszczalność ruchu, a nie mające na celu ograniczyć płynące z tytułu ich naruszenia zagrożenie.

Nie negując wagi popełnionego czynu, to jednakże w tych warunkach stwierdzić należy, że względy natury prewencyjnej, nie przemawiają za orzeczeniem wymienionego środka. Swoją rolę w zakresie celów orzeczenia o karze spełni całkowicie dolegliwa kara zasadnicza. Istotą orzeczenia o karze – sprowadzając je wprost do realiów niniejszej sprawy, ma być to, by obwiniony nie podejmował więcej prób prowadzenia pojazdów, bez odzyskania legalną drogą uprawnień do ich prowadzenia. Z pewnością z tej perspektywy orzekanie wskazanego środka karnego nawet nie tyle jest zbędne, co w gruncie rzeczy z celami owymi pozostaje w sprzeczności. Nie ma bowiem wystarczających racji – na gruncie okoliczności ujawnionych w sprawie, dla odwołania w czasie owej możliwości.

Z tego względu należało uznać, że występują przesłanki określone w art. 438 pkt 4 kpk i środek karny zastosowany został niesłusznie, orze co wymierzonemu obwinionemu kara ujmowana jako całość, jest rażąco niesprawiedliwa.

Z uwagi na wymienione wyżej okoliczności sąd odwoławczy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

Ze względów słuszności zwolniono skazanego od kosztów za postępowanie odwoławcze.